

Svět na baterky

Každý z nás spotřebuje podle průzkumů 10 baterií a akumulátorů ročně. Víte ale jak s nimi správně zacházet a jak se jich ekologicky zbavit, když doslouží?

Při jejich výrobě se spotřebovávají tony různých kovů a chemikálií – od hydroxidu draselného přes kadmium, rtuť, olovo a nikl až po roztoky kyselin a solí. Některé druhy obsahují velmi nebezpečné elektrolyty a navíc je jejich výroba energeticky náročná. Proto bychom například alkalické monočlánky (nedají se dobíjet) měli využívat jen u přístrojů, které nutně potřebujeme, pokud se ocitneme mimo dosah elektrické sítě, a raději dávat přednost zařízením se síťovými adaptéry či využívat dobíjecí akumulátory.

Li-Ion není lev

Nejčastěji používaný druh nabíjecí baterie je lithium-iontová. Pokud bychom chtěli ještě „nabitější“, můžeme si vybrat typ Li-Pol. Na trhu se také stále setkáváme se zastaralými Ni-Mh. Kapacita se udává v miliampérhodinách (mAh).

Li-Ion se dobře hodí pro přenosná zařízení, protože se tak rychle nevybíjí. Ale jak stárne, ztrácí svou kapacitu. Tomu však můžeme předejít správným zacházením. Li-Ion vydrží přibližně tři roky (proto si při nákupu dobře

zkontrolujeme datum výroby), což podle okolností znamená 300 až 1 000 nabíjecích cyklů. Přitom každé nové nabití snižuje její kapacitu (tedy množství energie, kterou je schopna v daném okamžiku vydávat). Dříve se tvrdilo, že se životnost baterie postupně zkracuje, pokud se dobíjí dříve, než se zcela vybila. To však platilo pouze pro starší druhy, u Li-Ion je naopak tento způsob dobíjení nevhodný, protože ji zbytečně ničí. Je lepší nechat baterii vybit asi do 80 % a pak ji začít znovu nabíjet.

Vybíráme nabíječku

Používáme-li v domácnosti více přístrojů na různé baterie, pořídíme si univerzální nabíječku, která je sice dražší, ale umožní nabíjet baterie několika velikostí (R6/AA, R03/AAA, R14/C, R20/D, 6F22/9V); kromě nabíjecí jednotky s adaptérem do sítě má i praktický autoadaptér na cesty.

Rychlonabíječky využijí hlavně majitelé digitálních fotoaparátů. Měly by být vybaveny bezpečnostním časovačem a tepelnou ochranou, které zabraňují přehřívání baterií. ■

Jak jim prodloužit životnost

■ Přebíjení, přílišné vybití či nesprávné nabíjení vede k nižší výkonnosti.

Takže pokud zařízení hlásí vybitou baterii, nesnažte se ji zbytečně dále používat. Je lepší ji dvakrát vybit na 50 % než jednou zcela.

■ Optimální teplota pro používání

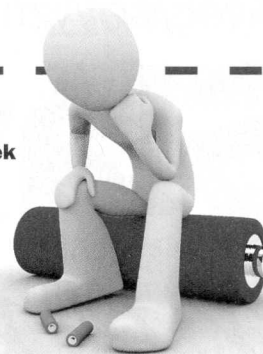
baterie je kolem 20 °C, příliš vysoké (nad 30 °C) a nízké (pod 5 °C) ji silně poškozují.

Proto ji nenechávejte na slunci či v blízkosti topení ani v chladném venkovním prostředí (při focení v mrazu).

■ Bateriím škodí vlhké prostředí a jsou velmi náchylné k mechanickému poškození.

■ Nevhodné je kombinovat staré a nové baterie a používat do jednoho přístroje různé druhy, protože se jedná o odlišné chemické systémy.

Pokud pohodíte monočlánek v přírodě, bude se rozkládat 260 let!

Do schránky

Za sběr a recyklaci baterií odpovídají jejich výrobci a dovozci, kteří jsou povinni zajistit zpětný odběr. V současné době připadá na každého občana průměrně jedna vrácená tužková baterie. Jenže směrnice EU požaduje, aby Česká republika v roce 2012 dosáhla minimálně tří až pěti sebraných monočláneků na občana. Nezisková organizace Ecobat, s. r. o., v současné době přebírá odpovědnost za zpětný odběr baterií od 130 dovozců. V České republice provozuje 11 000 sběrných schránek, do nichž můžeme použité přenosné baterie vrátit. Jsou umístěny v supermarketech, obchodech s elektrospotřebiči, drogeriích, školách, sběrných dvorech a na obecních úřadech.

Pozor na děti!

Sběrný box na baterie je vhodný především do domácností s malými dětmi – pomáhá je uchránit před nebezpečím polknutí hlavně těch drobných knoflíkových. Lékaři bohužel potvrzují, že tyto případy nejsou ojedinělé a často končí poleptáním sliznic jícnu a žaludku. „Nejnebezpečnější jsou větší ploché ‚knoflíkové‘ baterie, které mají dostatečnou kapacitu a dokážou se ‚přilepit‘ ke stěně jícnu,“ říká doc. MUDr. Zdeněk Kabelka, Ph.D., přednosta pražské Kliniky ušní nosní a krční UK, 2. LF a FN v Motole. „Na našem pracovišti máme za pět let registrováno deset případů polknutí baterií – z toho loni hned pět.“